

A Fővárosi Ítéltábla a Kertész és Társai Ügyvédi Iroda (címe., székhely: címe., ügyintéző: dr. Kertész József Tamás ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe.) felperesnek - dr. Jurida Petra Natália ügyvéd (címe.) által képviselt I.rendű alperes neve Szerkesztősége (I.rendű alperes címe.) I. rendű és a II.rendű alperes neve (II.rendű alperes címe.) II. rendű alperesek ellen sajtóhelyreigazítás iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2018. június 28. napján kelt 33.P.22.086/2018/6. számú ítélete ellen a felperes részéről 7. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg a Magyar Államnak külön felhívásra 48.000,- (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az I. rendű alperes által szerkesztett és a II. rendű alperes által kiadotthu weboldalon 2018. április 24-én „...ék ölébe pottyant a közpénzből felhúzott szálloda üzemeltetési joga” címmel cikk jelent meg.

A cikk bevezetőjében arról adott tájékoztatást, hogy ...n egy hamarosan felépülő, közpénzből finanszírozott hotelt ... érdekeltsége üzemeltethet. Közölte, hogy az MTI-ben lehozott tudósítás ugyan nem tér ki arra, hogy a nyertes pályázó, a felperes ... érdekeltsége, ettől még ez van. A cikk későbbi részében a felperes vezérigazgatója nyilatkozatáról is beszámolt, mely szerint a szerződés tíz éve alatt a felperes 1,2 milliárd forintot fizet az önkormányzatnak havi részletekben, emellett vállalta az úgynevezett mozgó koncessziós díj kifizetését és a szálloda eszközállományának felújítására fordítható fejlesztési alap létrehozását is. Előbbi esetében a felperes 30%-os részesedést fizet évente a szálloda üzemeltetéséből származó eredmény meghatározott részéből, ami lényegében azt jelenti, hogy a felek a hotel üzemi eredményének 60 millió forint fölötti részén osztoznak. Beszámolt arról is, hogy a koncessziós üzemeltetésre kiírt hirdetmény iránt három pályázó érdeklődött, közülük egyedülként a felperes nyújtott be érvényes ajánlatot, így a szállodalánc nyerte el a 10 évre szóló üzemeltetési jogot, 5 év opciós meghosszabbítási lehetőséggel.

A felperes keresetében olyan tartalmú helyreigazítás közzétételére kérte kötelezni az alperest, miszerint a „...ék ölébe pottyant a közpénzből felhúzott szálloda üzemeltetési joga” című cikkükben azt a hamis látszatot keltették, hogy nem várt szerencsének köszönhetően ...hez került egy ...i szálloda üzemeltetési joga, amelyben annak is szerepe volt, hogy a turisztikai létesítmény

közpénzből épült.

A valóságban a hotel üzemeltetési jogát a felperes szerezte meg közbeszerzési eljáráson, amelyben semmilyen szerepe nem volt annak, hogy milyen források felhasználásával zajlik a beruházás. Emellett a felperes által fizetett üzemeltetési díjak reális piaci díjak, illetve a ...i önkormányzat bevételeit, tehát közvetve a közvagyon gyarapítják.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Azzal védekezett, hogy az MTI közleményét vette át, a peresített cikk rögzíti a szálloda pontos paramétereit, továbbá a felperes vezérigazgatójának nyilatkozata is megjelent, amiből teljesen egyértelművé válik, hogy ingyenességnek vagy közpénzzel való visszaélésnek nyoma sincs. Kiemelte, hogy a BDT2014. 3192. számú döntésében a Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint az, hogy egy írás mit sugall, sajtó-helyreigazítás tárgya nem lehet. A sugallat nem felel meg a sajtó-helyreigazítást megalapozó valótlan tényközlés, illetve a való tény hamis színben való feltüntetése kritériumának. Az pedig, hogy ...é a cég a tényekből megalapozottan levont következtetés. Álláspontja szerint a helyreigazítási kérelem túlterjeszkedik a cikken azon részével, mely szerint a felperes által fizetett üzemeltetési díjak reális piaci díjak, illetve a ...i önkormányzat bevételeit, tehát közvetve a közvagyon gyarapítják.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg a Magyar Államnak külön felhívásra 36.000 forint eljárási illetéket.

Az elsőfokú bíróság ítéletében ismertette a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 495. § (1) bekezdését, 496. § (1) bekezdését, Magyarország Alaptörvényének (Alaptörvény) IX. cikk (1), (2), (3) bekezdését, a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (Smtv.) 4. § (1), (2), (3), bekezdését, 10. §-át, 12. § (1), (2) bekezdését. Részletesen ismertette a PK 12. számú állásfoglalást, PK 13. számú, 14. számú és 15. számú állásfoglalások rendelkező részeit. Az Alkotmánybíróság gyakorlatából kiemelte a 30/1992. (V. 26.) AB határozatának indoklásának részletét, mely szerint a szabad véleménynyilvánításhoz való jog olyan kiemelt fontosságú alkotmányos alapjog, amely csak kivételesen indokolt esetben korlátozható. Idézte az Alkotmánybíróság 36/1994. (VI. 24.) AB határozatának indokolási részleteit. Kiemelte, hogy a PK 12. számú állásfoglalásra figyelemmel a cikk, illetve a közlemény teljes tartalmát figyelembe véve kellett megítélnie azt, hogy történt-e valótlan tényállítás, illetve az alperesek a valóságot hamis színben tüntette-e fel.

Az elsőfokú bíróság figyelemmel a PK 12. számú állásfoglalásban foglaltakra úgy ítélte meg, hogy az alperesi cikkben megjelentek tényállításnak tekintendők, míg a cikk címe vélemény.

A PK 14. számú állásfoglalásra hivatkozással arra a következtetésre jutott, hogy az alperesnek kellett bizonyítania, hogy a közleményben foglaltak a valóságnak megfelelnek.

A bizonyítékokat számba véve rögzítette, hogy az alperes az állítása igazolására csatolta az újságíró által készített céghálót, a ... és ... tulajdonszerzésére vonatkozó rendkívüli tájékoztatást, valamint az általa hivatkozott cégek képviseletre jogosult személyeiről szóló listát. A bizonyítás eredményét akként értékelte, hogy az alperes sikerrel bizonyította, hogyha közvetve is, de ... tulajdonjoggal rendelkezik a felperesi cégben. Ezzel pedig cáfolható, hogy a cikk valótlanosságokat tartalmazna. Értékelte, hogy a tulajdonosi kört a csatolt céghálóval kellőképpen bizonyította az alperes. Azt pedig a felperes sem vitatta, hogy bár áttételesen, de ... tulajdonjoggal rendelkezik a felperesnél.

Egyetértett azzal az alperesi védekezéssel, hogy a cikk címét a cikkel egységesen kell vizsgálni. Figyelembe vette ugyanakkor, hogy a cikk címe nem állhat szöges ellentétben a cikkben írt állításokkal. Indokolása szerint a cikk címe egyértelműen véleménynek tekinthető, melyet az újságíró abból vont le, hogy a szálloda pályázaton kizárólag a felperes indult, így azon véleménye illetve következtetése, hogy „ölébe pottyant” az üzemeltetési jog, nem áll ellentétben a cikkben foglaltakkal, annak némiképp túlzó megfogalmazása, ami belefér az újságírói szabadságba. Ezzel

szemben ezért sajtó-helyreigazításnak nincs helye. A fentiek alapján a felperes keresetét elutasította. A perköltségről a Pp. 81. § (1), (2) bekezdése és 82. § (1), (2) bekezdése, valamint a 83. § (1), (2) bekezdése alapján határozott.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést. Kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és az alperesek kötelezését a keresettel egyező helyreigazítás közzétételére.

Fellebbezésének indokolása szerint az elsőfokú bíróság téves következtetést vont le arra, hogy a közlemények vizsgálatánál a cikk címét magával a cikkel egyetemben, egységesen kell vizsgálni és annak lenne jelentősége, hogy a cím ne álljon szöges ellentétben a cikkben írt állításokkal. Érvelése szerint ez a következtetés ellentétes az Alkotmánybíróság IV/1063/2017. számú határozatában foglalt iránymutatással, melynek [30], [31], [32] pontjából az következik, hogy az írás címének önálló értékelést kell adni a személyiségvédelem körében. A sajtócikk címében önmagában sem szerepelhet megtévesztő pontatlanság, valótlanosság. Az elsőfokú bíróság következtetésével szemben ezért helye van a cím önálló vizsgálatának.

Fenntartotta azt az álláspontját, hogy a cím az elsőfokú bíróság következtetésével szemben tényállításnak minősül és nem véleménynek.

Érvelése szerint az, hogy valami ellenszolgáltatás nélküli az bizonyítható, illetve cáfolható. Az „ölébe pottyant” kifejezés szótár értelmében is ingyenességet fejez ki, az hogy nem kell fizetni érte, ezért ez bizonyítható, illetve cáfolható közlés, ez a tényállítás. Az, hogy a felperes az üzemeltetési jogot ingyenesen vagy visszerhesen szerezte meg, illetve maga a megszerzés fordulat kétség kizáróan tényállításnak minősül. Az alperes a címben az üzemeltetési jog felperes általi visszerhes megszerzését egy a magyar nyelvben elterjedt szólást alkalmazva, hamis színben, ingyenes szerzőként tüntette fel. Az ingyenes ellentéte a fizetés ellenében történő szerzés, ami csak a cikkből derül ki. Az elsőfokú bíróság megállapításával szemben ezért a cím és a cikk tartalma lényegi vonásában szöges ellentétben állt egymással.

Hivatkozott arra is, hogy az alperes honlapján a szolgáltatás médiaajánlat menüpont alatt található credo szerint az alperes, mint sajtószerv célcsoportját a városi ABC státuszú olvasók, nagy többségében közép- és felsőfokú végzettségűek, illetve többségben közepes és magasabb státuszú olvasók képezik. Ebből az a következtetés vonható le, hogy az alperes átlagolvasója az írástudók felelősségével bíró személy az hétköznapi átlag felett van, amely a nyelv finomabb rétegeit is érti, olvas a sorok között. Ezáltal az alperes célközönsége az „ölébe pottyant” szófordulatból kétséget kizáróan ingyenes szerzőmódra következtet, a valós tényekkel, a szálloda üzemeltetési jogának visszerhes megszerzésével szemben. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság jogellenesen nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy az átlagolvasó mit kellett, hogy gondoljon az ölbe pottyant kifejezésről, úgy hogy az átlagolvasó gondolkodását a jelen ügyben az ABC státuszú személyek differenciált, jó szövegértési képességgel bíró tulajdonságaival kell becsülni. Az elsőfokú bíróság ezáltal az Smtv. 12. §-át sértette meg.

Hivatkozott arra is, hogy az ölbe pottyant szófordulat az ingyenességen túl magában foglalja azt is, hogy minden erőfeszítés nélkül szerezte meg, bárminemű tevékenység kifejtése nélkül ért el valaki. A tényeket abban a hamis színben tünteti fel, mintha a felperes minden erőfeszítés, bármiféle tevékenység kifejtése, saját közrehatása nélkül szerezte volna meg a szálloda üzemeltetési jogát. Az alperes azt állította ezzel a kifejezéssel, hogy a felperes nem tett semmit és ily módon szerezte meg az üzemeltetési jogot, ez pedig egyértelműen tényállításnak minősül. Ahhoz ugyanis a valóság kritériuma kapcsolható, hogy nyújtott-e be ajánlatot a felperes, részt vett-e a közbeszerzési eljáráson vagy nem, ezek objektív tények, a bizonyíthatósági teszt által kétséget kizáróan bizonyíthatók, mely tényeket a cím tartalmával szöges ellentétben a cikk maga is rögzít, ezáltal a címben az alperes kétséget kizáróan tényállítás révén tüntet fel hamis színben az üzemeltetési jog megszerzésének valós tényét.

Az alperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozták. Utaltak arra, hogy a felperes által hivatkozott AB határozat indokolása [32] alapján az Alkotmánybíróság azt hangsúlyozta, hogy a cikk címe műfajából és az említett szerepéből adódóan természetes módon tartalmazhat leegyszerűsítést, pontatlanságot: mind a figyelemfelkeltés indokolt mértéke, mind a tartalom lényegi megragadásának szüksége behatárolja a címadás pontosságát. Az így előálló leegyszerűsítések, pontatlanságok jogszerűségének kérdése azonban nem azon múlik, hogy a cikk többi kifejtő része ellensúlyozza-e azokat, hanem azon, hogy önmagukban véve olyan pontatlanságnak tekintendők-e, amelyek nem félrevezetők vagy megtévesztők valamely lényeges információ tekintetében. A cikk egésze szempontjából fontos körülménnyel kapcsolatban ugyanis a sajtócikk címében saját szerepe miatt, önmagában sem szerepelhet lényeges, megtévesztő pontatlanság, valótlanosság.

A felperes következtetésével szemben az Alkotmánybíróság felismerte és elismerte, hogy a cikk címében nem lehetséges feltüntetni a cikkel kapcsolatos minden pontos információt. A cím arra szolgál, hogy a cikk lényegét megragadva, azt behatárolva az olvasó érdeklődését felkeltse.

Felperes értelmezésével szemben arra hivatkoztak, hogy egy szinonima szótár a magyar nyelv és szókincs gazdagságát ugyan megpróbálhatja visszaadni, de nem tudja pótolni egy kijelentés szöveggörnyezetbe ágyazottságát. Példával illusztrálta, hogy arról a licitálóról, aki egyedülként licitálva nyer el valamit, lehet olyan véleményt alkotni, hogy az elnyert dolog az ölébe pottyant, hiszen csak magával versengett.

Irrelevánsnak tartotta a felperes újszerű átlagolvasói fogalom értelmezését. A cikk nemcsak az átlagolvasónak, de státusz besorolástól függetlenül, bárkinek egyértelművé teszi, hogy nem felperes személyesen szerezte meg a szálloda üzemeltetési jogát, hanem a felperes érdekeltségébe tartozó felperes neve.

Rögzítette, hogy a cím lényegi pontatlanságot, tévedést nem tartalmazott, sőt a cikk egészét figyelembe véve egyértelműen átadja a hír tartalmát. Mindezek alapján kérte az elsőfokú ítélet helybenhagyását.

A másodfokú bíróság a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A fellebbezés nem alapos.

A fellebbezésre tekintettel a másodfokú bíróságnak abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan vizsgálta-e a címet a cikk egészével együtt, vagy önálló értékelésre is szükség lett volna. A cím önálló vizsgálata esetén a címben szereplő közlés tényállítás vagy vélemény, azt az elsőfokú bíróság helyesen értelmezte-e vagy sem. Az ölébe pottyant kifejezés az adott szövegben valós tény hamis színben tüntet-e fel, mivel ingyenes szerzésre, vagy teljesítmény nélküli szerzésre utalt. Következik-e mindezekből, hogy a cím tényállítást tartalmaz, amely a valós tényeket hamis színben tünteti fel.

A fellebbezés az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást nem érintette. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság döntésével egyetértett - a fellebbezésre is tekintettel - az alábbi, részben eltérő indokokkal.

Az elsőfokú bíróság helytállóan hivatkozott a PK 12. számú állásfoglalásra akként, hogy a kifogásolt közlés értékelésénél a szöveg egészét, belső összefüggéseit és a kialakult közfelfogást, azaz az átlagolvasó értelmezését kell figyelembe venni. Az alperesi sajtótermék nem minősül szakfolyóiratnak, a lehetséges, széles olvasóközönségre tekintettel - függetlenül a honlap credojától - nincs jogszabályi alap és jogszabályra visszavezethető okszerű megfontolás valamilyen minősített olvasói réteg értelmezése szerinti vizsgálatra. Az elsőfokú bíróság ugyanakkor a szöveg kifogásolt

jelentéstartalmára vonatkozó elemzést nem végezte el sem a cikk egészére, sem önállóan a címre.

Mivel a helyreigazítási kérelem szövegében a felperes nem a címet, vagy a címben szereplő közlést önmagában sérelmezte, és a kérelem egészéből az tűnt ki, hogy a felperes a cikk egésze által keltett hamis látszatot kifogásolta, a fellebbezés hivatkozásával szemben nem volt indokolt a cím elkülönült vizsgálata.

A másodfokú bíróság megjegyzi ugyanakkor, hogy a felperes helyesen hivatkozott a 8/2018. (VII. 5.) AB határozat [32] bekezdése alapján arra, hogy a címnek kiemelt jelentősége van, ezért az önállóan is vizsgálható. Ennek háttérében az áll, hogy az olvasók jelentős része bizonyos cikkeknek csak a címére tekint rá, futja át, és nem az egész cikket olvassa el. A cím lehet figyelemfelhívó, a lényegét megragadó elem, azonban a címben foglalt tényállítás sem tartalmazhat önmagában lényeges, megtévesztő pontatlanságot.

Ebből ugyanakkor az is következik, hogy a cím önálló tényállításként való vizsgálatához olyan önmagában értelmezhető tényállítás címbeli elhelyezése szükséges, ami a cikk teljes szövegének elolvasása nélkül is a felperesre vonatkozó konkrét tartalommal bír. Annak van tehát jelentősége, hogy a cím közvetít-e a szöveg ismerete nélkül valamilyen megtévesztő tartalmat a felperesre nézve.

A felperes neve a címben nem szerepel, és a felperesre a cím semmilyen módon nem utal. A cikk szövegének elolvasása nélkül a felperes a címből nem azonosítható, a címből semmilyen következtetés nem vonható le a felperesre. A felperes önmagában a címet a szövegtől elkülönítetten eredménnyel ezért nem kifogásolhatja, az ugyanis rá vonatkozó tényállítást nem tartalmazott, a címből az érintett hotelre sem lehet következtetni. A felperes keresetösségi joga önállóan a cím tekintetében hiányzott az elsőfokú bíróság által helyesen idézett PK 13. számú állásfoglalásban foglaltakra is tekintettel.

Ezen felül annak kijelentése, hogy valaki „ölébe pottyant” egy szálloda üzemeltetési joga, többféle értelmezést tesz lehetővé, és nélkülözi azt a határozottságot, illetve jelentéstartalmat, amelyet a felperes kívánt a címben foglalt kijelentésnek tulajdonítani. Az átlagolvasó ugyanis nem tudja a cikk elolvasása nélkül, hogy mit kell érteni pontosan az üzemeltetési jog „ölbe pottyánása” alatt. A ...ék megjelölésből arra lehet következtetni, hogy valamilyen a ...hez köthető gazdasági, vagy személyi kör nyert el üzemeltetési jogot, számukra kedvezőnek véleményezhető körülmények között. Nem fejez ki azonban a cím önmagában sem ingyenességet, sem azt, hogy ajánlat, vagy közbeszerzési eljárás, azaz erőfeszítés nélkül nyertek.

A címben tükröződő kedvező körülményre vonatkozó értékítéletnek egyebekben kellő ténybeli alapot szolgáltat az a nem vitatott tény, miszerint egyedüli érvényes pályázóként nyerte el a felperesi cég az üzemeltetési jogot. Az üzemeltetés gazdasági tevékenység, amely kapcsán az átlagolvasó nem következtet ingyenes szerzésre, vagy arra, hogy közbeszerzés, ajánlat nélkül történt az üzemeltetési jog megszerzése. Ezeket az értelmezési alternatívákat a cikk egésze is cáfolja, amelyből kiderül, hogy a jelzett kedvező körülmény az egyedül érvényes ajánlat, a felperes ajánlatának versenytársakkal való tartalmi összemérésének hiánya.

Az elsőfokú bíróság helyesen vette figyelembe, hogy a ...ékre vonatkozó közlést, mint véleményt milyen a közvetett érdekeltséget, közvetett tulajdont igazoló tényalap támasztja alá, a fellebbezés ezeket a következtetéseket nem érintette. Helytállóan értékelte a fenti kiegészítésekre figyelemmel azt is, hogy az „ölébe pottyant” kifejezés nem áll ellentétben azzal, hogy bár hárman is érdeklődtek az üzemeltetési jog iránt, csak a felperesnek volt érvényes ajánlata. Ezáltal versenytársak

pályázatával nem kellett a pályázatának megküldenie.

Nem értékelhető a cikk címe önmagában és a szöveg egésze kontextusában értelmezve sem az üzemeltetési jog megszerzését abban a hamis színben feltüntető közlésként, hogy felperes helyett más nyert, illetve „nem várt szerencsének köszönhetően” nyerte el az üzemeltetési jogot. Olyan jelentéstartalom pedig végképp nem társítható a kifogásolt közlésekhez, hogy az üzemeltetési jog elnyerésében szerepe volt a turisztikai központ közpénzből épülésének. Az átlagolvasó ennek annyiban tulajdonít jelentőséget, hogy az érintett gazdasági csoport, illetve a felperesi cég közpénzt hasznosít. A cikk megerősíti ezt azzal a közlésével is, hogy a szálloda üzemeltetésére koncessziós hirdetményt írtak ki.

Mindezek alapján a cikk címe - annak cikk elolvasása nélküli, önálló értelmezése mellett is - annyi konkrét tényállítást tartalmaz az átlagolvasó számára, hogy egy közpénzből épült szálloda üzemeltetési jogát megszerezték valakik, akik ...hez kapcsolhatóak. A „...ék” a jogot szerzők felpereshez fűződő kapcsolatát kifejező, az „ölbe pottyanás” a kedvező körülmények közötti szerzésre utaló ténybeli alapokkal rendelkező értékelést tartalmazó következtetések, amelyek sem önmagukban, sem a cikkel együtt értelmezve nem tüntetnek fel valós tény hamis színben, ezért a Smtv. 12. § (1) bekezdés szerinti helyreigazítási keresetnek nem volt alapja. Az elsőfokú bíróság döntése ezért nem sértette az Smtv. 12. § (1) bekezdését.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érdemben helyes döntését a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezés nem vezetett eredményre, az alperes azonban költségjegyzéket a másodfokú eljárásban nem csatolt, erre tekintettel a Pp. 81. § (5) bekezdésére figyelemmel a felperes javára másodfokú perköltség nem volt megállapítható.

A le nem rótt fellebbezési illetékről a másodfokú bíróság a 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján rendelkezett.

Budapest, 2018. november 10.

dr. Kisbán Tamás s.k.
a tanács elnöke

dr. Istenes Attila s.k.
előadó bíró

dr. Kovaliczky Ágota s.k.
bíró